

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีการศึกษา 2568
รหัสวิชา/ชื่อวิชา สผ.311 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพจนานุกรม
Section 2300/01 (3 หน่วยกิต)
หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr.	อาจารย์ผู้บรรยาย	โทรศัพท์	e-mail	สถานที่ติดต่อ/ ห้องพัก
2300/01	อาจารย์ปฐมพร สันติเมธี	085-1340509	pangram_p@hotmail.com	718

ห้องเรียน / ช่องทางการเข้าห้องเรียนออนไลน์ (กรณีสอนออนไลน์)

ห้องเรียน สค.301 / MST ห้อง 2025-1 WO311 (900001) (เฉพาะครั้งที่จัดการเรียนการสอน
ออนไลน์เท่านั้น)

2. วันและเวลาบรรยาย

ทุกวันอังคาร เวลา 09.30 -12.30 น.

วันสอบ

สอบกลางภาค ไม่มีการสอบกลางภาค

สอบปลายภาค 26 พฤศจิกายน 2568 เวลา 09.00-12.00 น.

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา Purposes of the course

1. เพื่อให้นักศึกษามีองค์ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุในมิติต่าง ๆ
2. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยความสูงอายุ
3. เพื่อให้นักศึกษาเกิดทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ และสามารถสร้างสรรค์บรรยากาศอันดีในการอยู่ร่วมกัน
ในสังคมสูงอายุได้
4. เพื่อให้นักศึกษาสร้างเสริมทักษะในการปฏิบัติงานในสังคมสูงอายุ

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา Purposes of the course

1. เพื่อให้นักศึกษามีองค์ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุในมิติต่าง ๆ
2. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยความสูงอายุ
3. เพื่อให้นักศึกษาเกิดทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ และสามารถสร้างสรรค์บรรยากาศอันดีในการอยู่ร่วมกัน
ในสังคมสูงอายุได้
4. เพื่อให้นักศึกษาสร้างเสริมทักษะในการปฏิบัติงานในสังคมสูงอายุ

4. แนวสั้งเขปการบรรยาย Course Description

ภาษาไทย

สหศาสตร์และทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสูงอายและประชากรสูงอาย ทฤษฎีว่าด้วยความสูงอาย แนวคิดการพัฒนาผู้สูงอายสู่การเป็นผู้สูงอายที่มีศั้กยภาพ (Active Ageing) ระบบสวัสดิการผู้สูงอาย กฎหมายนโยบายที่เกี่ยวกับผู้สูงอายทั้งในประเทศ ระดับภูมิภาคอาเซียน และระดับสากล

ภาษาอังกฤษ

An overview of the field of gerontology, focusing on the multidisciplinary aspects of the older population and theories of aging; concept of the active aging, welfare system for the elderly; legal framework and policies related to the older persons in national, ASEAN region and international level.

5. ผลลั้พการเรียนรูู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา

1. คุณธรรม จริยธรรม					2. ความรู้			3. ทักษะทางปัญญา			4. ทักษะความสั้พพันธั้			5. ทักษะการวิเคราะห์			6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ			
1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	4
●	○	●	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	●	○	○

6. กฎกติกา/เกณฑ์การวัดและประเมินผลสั้พพันธั้ในการเรียนรูู้

- 1) การเข้าชั้นเรียนและมีส่วนร่วมแลกเปลี่นในชั้นเรียน
- 2) งานที่ได้รับมอบหมาย

การวัดผล

วิธีการวัดผล	สั้ตส่วนคะแนน
1. การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	10
2. กิจกรรมในชั้นเรียน (เดี่ยว) - วิเคราะห์ภาพยนต์ - กิจกรรมในชั้นเรียน	30
3. รายงานการศึกษาพัฒนาวิทยาจากกรณีศั้กษา (กลุ่ม) - ข้อมูล เนื้อหา การวิเคราะห์เชื่อมโยงทฤษฎีกับกรณีศั้กษา - การนำเสนอและเสวนาในชั้นเรียน	20
4. สอบปลายภาค	40
รวม	100 คะแนน

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

สั้ปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียน การสอน/สั้่อที่ใช้	ผลลั้พ	ผู้สอน/วิทยากร
1 5 ส.ค.68	ชี้แจงแนวการเรียนการสอนและ การประเมินผล -สำรวจทัศนคติและความเข้าใจเกี่ยวกับ ผู้สูงอาย	บรรยายในชั้นเรียน/ Power Point/ นักศึกษาแลกเปลี่น ในชั้นเรียน	-มีความเข้าใจวัตถุประสงค์ การเรียนการสอน การวัดผล	อาจารย์ปฐมพร สันติเมธี

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
			-ปรับทัศนคติให้เปิดกว้างต่อ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ภาวะของผู้สูงอายุ	
2	หยุดวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ วันแม่แห่งชาติ			
3 19 ส.ค.68	แนวคิดพัฒนาวิทยา (Gerontology) -ความหมาย ความสำคัญของประชากร สูงอายุ สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย	บรรยายในชั้นเรียน/ Power Point/ นักศึกษาแลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน	-มีความรู้ ความเข้าใจ ความสำคัญและสถานการณ์ ผู้สูงอายุในประเทศไทย	อาจารย์ปฐมพร สันติเมธี
4 26 ส.ค.68	แนวคิดพัฒนาวิทยา (Gerontology) -การทำความเข้าใจกระบวนการสูงอายุและ มิติเชิงชีววิทยา	บรรยายในชั้นเรียน/ Power Point/ นักศึกษาแลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน	-มีความรู้ ความเข้าใจการ เปลี่ยนแปลงทางชีววิทยา ของมนุษย์และผู้สูงอายุใน มิติเชิงชีววิทยา	อาจารย์ปฐมพร สันติเมธี
5 2 ก.ย.68	ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความสูงอายุ	บรรยายในชั้นเรียน/ Power Point/ นักศึกษาแลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน	-มีความรู้ ความเข้าใจทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับความ สูงอายุ	อาจารย์ปฐมพร สันติเมธี
6 9 ก.ย.68	ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความสูงอายุ (ต่อ)	บรรยายในชั้นเรียน/ Power Point/ นักศึกษาแลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน	-มีความรู้ ความเข้าใจทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับความ สูงอายุ	อาจารย์ปฐมพร สันติเมธี
7 16 ก.ย.68	ผู้สูงอายุในมิติความมั่นคงทางเศรษฐกิจ -อาชีพและรายได้ -การออม การจัดการด้านการเงิน	บรรยายในชั้นเรียน/ Power Point/ นักศึกษาแลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน	-มีความรู้ ความเข้าใจ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ของผู้สูงอายุไทย -ตระหนักถึงความสำคัญ ของการออมและการจัดการ ด้านการเงินของผู้สูงอายุ	วิทยากร
สัปดาห์การสอบกลางภาค				
9 30 ก.ย.68	ความยุติธรรมและความปลอดภัยในชีวิต -การทารุณกรรมผู้สูงอายุ -การถูกแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ -การถูกละเมิดศักดิ์ศรีและลิดทอนความเป็นมนุษย์	บรรยายในชั้นเรียน/ Power Point/ กิจกรรมRole Play ข่าวอาชญากรรม/ นักศึกษาแลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน	-มีความเข้าใจความเสี่ยงใน มิติความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินที่ผู้สูงอายุ เผชิญ -สามารถเสนอวิธีการ คุ้มครองผู้สูงอายุ ตลอดจน วิธีการป้องกันการละเมิด ศักดิ์ศรีและลิดทอนความ เป็นมนุษย์ได้	อาจารย์ปฐมพร สันติเมธี วิทยากร
10 7 ต.ค.68	ผู้สูงอายุในมิติสังคมและวัฒนธรรม -การให้คุณค่าและการลิดทอนคุณค่า -การนิยามเรื่องตัวตน -การให้ความหมายต่อตัวตนของผู้สูงอายุ การตระหนักถึงคุณค่าและความเข้มแข็งใน ตนเอง	บรรยายในชั้นเรียน/ Power Point/ นักศึกษาแลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน	-มีความรู้ ความเข้าใจ ผู้สูงอายุในตัวตนที่มีผลต่อ สุขภาพกายและจิต -ตระหนักถึงความสำคัญ ของส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ ตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง	อาจารย์ปฐมพร สันติเมธี

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
			ในฐานะที่เป็นส่วนสำคัญของสังคม	
11 14 ต.ค.68	ผู้สูงอายุในมิติสังคมและวัฒนธรรม (ต่อ) -การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุ -การสนับสนุนทางสังคม -ความเชื่อ ศาสนา จิตวิญญาณ -การตาย	บรรยายในชั้นเรียน/ Power Point/ ค้นคว้านโยบาย ผู้สูงอายุ/ นักศึกษาแลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน	-มีความรู้ ความเข้าใจ ผู้สูงอายุในมิติเชิงสังคม -ตระหนักถึงความสำคัญ ของผู้สูงอายุในแง่การเป็น ทุนให้แก่สังคม -ตระหนักถึงการสร้าง บรรยากาศในการอยู่ร่วมกัน กับผู้สูงอายุ	อาจารย์ปฐมพร สันติเมธี
12 21 ต.ค.68	การเมืองกับผู้สูงอายุ -นโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ -สวัสดิการและรูปแบบการให้บริการ สำหรับผู้สูงอายุ -การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ ติดตามงานกรณีศึกษา	บรรยายในชั้นเรียน/ Power Point/ ภาพยนตร์/ นักศึกษาแลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน	-มีความเข้าใจการขับเคลื่อน นโยบาย การบริหารจัดการ และการให้บริการแก่ ผู้สูงอายุผ่านกลไกทาง การเมือง และผลกระทบที่ ส่งผลต่อผู้สูงอายุ	อาจารย์ปฐมพร สันติเมธี
13 28 ต.ค.68	ผู้สูงอายุกับที่พักอาศัยและสภาพแวดล้อม -Aging in place -Universal design	บรรยายในชั้นเรียน/ Power Point/ นักศึกษาแลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน	-มีความเข้าใจสภาพความ เป็นอยู่ และสภาพแวดล้อม ที่เหมาะสมและจำเป็น สำหรับผู้สูงอายุ -ตระหนักถึงความสำคัญใน การสร้างที่อยู่ อาคาร สถานที่สาธารณะ ตลอดจน สภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรกับ ทุกคน	อาจารย์ปฐมพร สันติเมธี
14 4 พ.ย.68	โลกวิถีใหม่กับผู้สูงอายุ -การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงใน สถานการณ์โลกยุคปัจจุบัน -นวัตกรรมและเทคโนโลยี -การเผชิญภาวะวิกฤตและโรคระบาด	บรรยายในชั้นเรียน/ Power Point/ นักศึกษาแลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน	-มีความเข้าใจโลกวิถีใหม่ และความจำเป็นในการ ปรับตัวของผู้สูงอายุ -เข้าใจความกดดันของ ผู้สูงอายุในสังคมปัจจุบัน -สามารถวิเคราะห์ความ เสี่ยงในโลกวิถีใหม่และเสนอ วิธีจัดการกับความเสี่ยง ให้แก่ผู้สูงอายุได้	วิทยากร
15 11 พ.ย.68	นำเสนองานศึกษาเฉพาะกรณีของ นักศึกษา สรุปและประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกันใน ชั้นเรียน	นักศึกษานำเสนอ ผลงานในชั้นเรียน	-สามารถเชื่อมโยงแนวคิด ทฤษฎี มาวิเคราะห์ กรณีศึกษาได้ -ประยุกต์ทักษะทางสังคม ส่งเคราะห์มาใช้ในการ ทำงานได้	อาจารย์ปฐมพร สันติเมธี

8. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณาโดยการอิงกลุ่มของผู้เรียน

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่นักศึกษามีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถยื่นคำร้องขอตรวจสอบคำตอบ ตลอดจนคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์แต่ละรายวิชาได้ภายใน 7 วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

10.1 ตำราและเอกสารหลัก Required textbooks and materials

1. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2556). การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เวิร์ค พริ้นติ้ง.
2. มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.). (2564). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2564. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
3. วรณลักษณ์ เมียนเกิด. (2563). การดูแลผู้สูงอายุในสถาบันของรัฐ. กรุงเทพฯ: บริษัทจรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
4. วรณลักษณ์ เมียนเกิด. (2559). ระบบการดูแลทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: JPrint.
5. วิพุธ พูลเจริญ. (2562). สังคมอายุรวัฒน์. กรุงเทพฯ: หนังสือวันดี.
6. ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2553). บุรณการระบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุไทย (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: เจพรีนซ์.
7. ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2549). สวัสดิการผู้สูงอายุ แนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ก๊อปปี้.

10.2 เอกสารอื่น ๆ Other materials

1. จิรโรจน์ จิระเจริญวงศ์, อภิรักษ์ เพียรขุนทด. (2564). ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงระบบสวัสดิการผู้สูงอายุของรัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 5(3), 94-102.
2. ทรงศักดิ์ รักม่วง, ฤกษ์ เสนาบุญ. (2562). นวัตกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ: ความสำคัญต่อสังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย. วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม, 7(14), 205-215.
3. ธันยา รุจิเสถียรทรัพย์. (2552). การต่อรองอัตลักษณ์แห่งตัวตนของคนชรา. ปริญญาโท ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศึกษาสังคม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
3. เนตรนภา ไวทยเลิศศักดิ์ ยาบุชิตะ. (2560). ถอดบทเรียนงานและบริหารทรัพยากรมนุษย์ของญี่ปุ่นยุคสูงวัยระดับสุดยอด (พิมพ์ครั้งที่ 1). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
4. รพีพรรณ คำหอม, วรลักษณ์ เจริญศรี, เล็ก สมบัติ. (2563). การพัฒนานวัตกรรมเพื่อผู้สูงอายุกับทางเลือกการลดความเหลื่อมล้ำของผู้สูงอายุไทย. หนังสือรวมบทความเนื่องในวันสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ครบรอบ 66 ปี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
5. สโรชพันธุ์ สุภาวรรณ, ชไมพร กาญจนกิจสกุล. (2557). การประกอบสร้างภาพลักษณ์ของผู้สูงอายุ. วารสารสังคมศาสตร์, 10(1), 93-136.

6. Ian Stuart-Hamilton. (2011). An Introduction to Gerontology. Cambridge University Press.
- 7 . Syazwani Abdul Kadir, Mariam Jamaludin. (2013). Universal Design as a Significant Component for Sustainable Life and Social Development. Procedia Social and Behavioral Sciences. 85(2013), 179-190.